

DILEME ȘI SOLUȚII PENTRU MODELUL CICLULUI DE INTELLIGENCE

Mircea MOCANU*

„Dintre toate slăbiciunile paradigmei specifice Războiului Rece pentru domeniul intelligence, hegemonia modelului ciclului informativ este, probabil, cel mai important factor în producerea unui concept inadecvat al domeniului intelligence, din punct de vedere intelectual”
(Wilhelm Agrell, 2009)

Abstract

As result of the pressure put by globalisation and Information Age on all informational processes, various suggestions to adapt the intelligence cycle range from slightly amending the model to radical change. The author supports an adaptation of the cycle, and gets inspiration from the communication theory, where the receiver of the communication is, of course, part of this process. The decision taken by the beneficiary and the subsequent actions take place in the risk management system, above the intelligence system. So, intelligence operates as an open system, and Dissemination seems to be the weakest link of the cycle. Complexity theory issues and the Clausewitzian friction are also considered. The author proposes Utilisation as a main link of the cycle, instead of Dissemination and discusses the consequences, variations of the model, and the implications in intelligence management.

Key words: intelligence cycle, dissemination, communication process, intelligence management.

Modelul ciclului informațional într-un mediu complex

Începând cu ultimele decenii ale secolului XX, transformările majore generate de Era informațională au impact asupra oricărei activități umane care presupune folosirea datelor și informațiilor, de la jurnalism la lumea afacerilor, de la servicii publice sau educație la servicii secrete.

Presiunile funcționale generate de globalizare și progresul tehnologic asupra tuturor proceselor informaționale scot în evidență necesitatea evaluării critice a ciclului informațional ca model funcțional ce definește

* Articolul preia și dezvoltă paragrafe din volumul de autor Mocanu, Mircea, *Intelligence de la rețele la decizie și acțiune*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2014, ISBN 978-606-660-138-2.

esența pentru toate domeniile care operează cu informații. Din punctul de vedere al teoriei complexității, presiunile funcționale amintite reflectă intensificarea și accelerarea interacțiunilor între actorii din mediul informațional, creșterea entropiei și accentuarea caracterului neliniar al fenomenelor, descrisă prin „*efectul fluture*”: o schimbare minoră ce are loc într-o parte îndepărtată a sistemului cauzează o schimbare semnificativă într-o locație situată în partea opusă a sistemului. Într-un *sistem complex*, efectele disproporționate prezintă o cauzalitate neclară, pentru cunoașterea și controlul căreia este necesară o parcurgere mult mai rapidă a tuturor proceselor informaționale.

Fenomenele contemporane generează implicații mai pronunțate în special pentru sistemul decizional și întreg metabolismul organizațiilor sau macro-sistemelor asociate noțiunii de putere în sensul cel mai larg, pentru că relațiile de putere sunt cele mai afectate de impactul noilor tehnologii informaționale (Marguin, 2001, p. 120). De aceea, examinarea subtilităților și interdependențelor ciclului informațional prezintă un interes sporit pentru domeniile critice, cu impact social major, cum sunt mass-media, economia, educația, securitatea națională și ordinea publică.

Dar ce este procesul informațional? Pe scurt, informațiile de orice fel trebuie obținute, prelucrate – mai mult sau mai puțin – iar rezultatul este folosit cumva. Considerând sistemul propriu o cutie neagră, informațiile trebuie să intre din mediul înconjurător în cutie, în interior sistemul le prelucerează, într-un fel sau altul, apoi sistemul se manifestă ca urmare a absorbirii acelor informații, deci apare o reacție a sistemului: se mișcă, sau se colorează, sau decide aderarea la un tratat internațional. Folosirea informațiilor, în principiu pentru luarea unor decizii și întreprinderea unor acțiuni, generează necesitatea unor noi informații, care să continue și să aprofundeze procesul cunoașterii pentru progresul acțiunii în slujba unui interes urmărit. În interiorul cutiei negre, ca urmare a prelucrării informației, cineva a produs o altă informație, pe care a transmis-o altcuiva, care a decis aderarea sistemului la tratatul internațional.

În termeni ai teoriei complexității, ca urmare a acelei decizii, *sistemul info-decisional*, aflat într-o anumită *criticalitate*, a desfășurat o acțiune/*tranziție* care i-a schimbat *starea* în cadrul mediului înconjurător. Aflat într-o nouă situație, sistemul are nevoie de alte informații, pentru a decide modul de interacționare (ce să facă) în noua stare, cum să controleze noua *criticalitate*.

Considerând numai informația, deci numai (sub-)sistemul informațional din cutia neagră, nu și acțiunea, ciclul se încheie și, totodată, pornește din nou, dar pe un alt palier al cunoașterii, de unde și imaginea tridimensională de spirală a ciclului informațional în perspectivă iterativă.

Aceste trei faze sunt esențiale în cadrul procesului informațional pentru că sunt cele care operează nemijlocit cu informația: obținerea informației, prelucrarea acesteia, apoi de transmiterea către un decident (care o folosește pentru a iniția o acțiune).

Complexitatea activităților aferente sub-sistemului informațional scoate în evidență și alte operații de importanță mai mare sau mai mică, ce pot fi adăugate trinomului esențial al modelului (obținerea, procesarea/analizarea și distribuirea informațiilor). Cel mai important este cazul componentei ce include conducerea, direcționarea, dezvoltarea și planificarea întregii activități, orientarea și prioritizarea activităților din celelalte etape ale ciclului informațional luate separat, cât și ale procesului informațional ca întreg. Această componentă funcțională este inclusă în cele mai multe reprezentări ale proceselor informaționale, de cele mai multe ori sub numele de *Direcționare*.

În consecință, forma clasică a ciclului informațional are patru faze: *Direcționare* – *Culegere* – *Analiza* – *Diseminare*, reprezentate în modelul din Figura nr. 1.

În business, efectele comunicațiilor globale moderne au fost evidente, în primul rând, în domeniul bursier. Apoi, în domeniul securității, efectele Erei informaționale asupra ciclului informațional s-au făcut simțite în primul rând în cadrul operațiilor militare, întrucât dinamica acțiunilor de luptă a grăbit necesitatea schimbărilor, mai ales în cazul conflictelor neconvenționale¹. Aceste conflicte au constituit prima formă de manifestare a complexității la scară revoluționară în domeniul militar, considerând *asimetria* ca expresia a *comportamentului neliniar*.

În afară de forma esențializată din Figura nr. 1, există mai multe variante grafice ale modelului ciclului informațional, care ilustrează considerentele expuse mai sus folosind diferiți termeni pentru etapele procesului. Unele modele sunt mai elaborate, pentru a scoate în evidență și transferuri

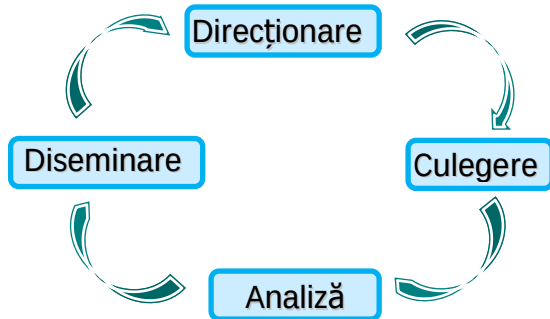

Figura nr. 1. Modelul clasic al ciclului informațional

¹ Atributul de «neconvențional» este folosit, în lucrarea de față, și în variantele «asimetric» sau «transnațional».

secundare care reflectă diferite funcționalități specifice activităților de intelligence. De exemplu, în unele variante, *Analiza* apare separată de *Procesarea informațiilor*, văzută ca etapă distinctă, ce precede analiza propriu-zisă, pentru că include activitățile² menite să aducă informațiile colectate la o formă ce poate fi exploatată de analiști.

În cazul particular al informațiilor de securitate (activitatea de intelligence), ciclul informațional este denumit «ciclu informativ» pentru a sublinia componenta de informații secrete și activitățile specifice domeniului securității. Similar, termenul de «sprijin informativ» definește partea specifică a sprijinului informațional general (cu informații din toate domeniile) asigurat factorilor de decizie, pentru cazul particular al domeniului intelligence (în principal, *informații secrete*).

Critici și amendamente aduse modelului clasic al ciclului informativ

Limitele modelului clasic al ciclului de intelligence au fost subliniate de mulți teoreticieni ai domeniului, reproșându-se deficiențe mari de reflectare a multor activități importante din practica serviciilor de informații și de exprimare a noilor realități din domeniul securității, care impun întreprinderea sau omiterea unor etape considerate esențiale.

Kristan Wheaton (2011) realizează un adevărat rechizitoriu împotriva modelului clasic al ciclului de intelligence, pe care îl consideră o „relicvă a celui de-al Doilea Război Mondial”, cauza unor risipe de resurse și un obstacol în calea progresului în intelligence, pentru că reformele preconizate ar trimite serviciile de informații în direcții eronate dacă ar fi fundamentate pe un model eronat (Wheaton, 2011, pp.1-2). K. Wheaton obiectează faptul că modelul susține o reprezentare liniară, secvențială, pentru un proces neliniar care se manifestă interactiv, simultan, colaborativ și iterativ, mai ales în condițiile amenințărilor asimetrice globale. Autorul remarcă faptul că nici mintea omenească nu operează liniar și indentifică două direcții de efort pentru reflectarea procesului de intelligence actual, anume corectarea modelului pentru a răspunde realității, respectiv regândirea în întregime a reprezentării grafice a funcționării serviciilor de informații (Wheaton, 2011, pp. 5-7).

Cele mai radicale viziuni prezentate de K. Wheaton sunt «lanțul generării de sens» (*sensemaking loop*) al cercetătorilor Peter Pirolli și Stuart Card și «abordarea centrată pe țintă» (TCA – *Target Centric Approach*), propusă de Robert Clark.

² De exemplu, decriptarea, traducerea, interpretarea imaginilor, chiar transferul de informație către analist, dar și indexarea și organizarea informațiilor pentru utilizarea lor judicioasă în întreaga structură de intelligence.

Pirolli și Stuart (2006) au propus o înlănțuire de cinci bucle de acțiuni succesive care reproduc, în esență, elemente și activități aparținând etapelor de culegere, analiză și diseminare ale ciclului clasic. Procesul începe cu «surse externe de date», iar reacția apare în fiecare buclă, însă întregul proces este prezentat tot liniar, prin desfășurarea ciclului clasic întrerupt după diseminare, limitată aici la pasul numit «prezentare». În efortul de reprezentare fidelă a mai multor activități concrete, modelul introduce concepte noi, se complică și nu rezolvă limitările ciclului clasic. Mai grav, modelul nu face nicio referire la beneficiari și cerințe, iar reacția generală este omisă, ciclicitatea activității de intelligence fiind ignorată.

Modelul TCA, mai recent (2009), a avut mai mult succes pentru că răspunde foarte bine activității de intelligence desfășurată în campaniile militare, unde se poate concentra efortul unei anumite structuri (nu numai analitice) pe o anumită țintă. Concret, R.Clark (2009) propune un model grafic în care două bucle sunt tangente în punctul reprezentat de obiectivul eforturilor structurii de intelligence („ținta”) și materializează cerința imperioasă de integrare a activității analiștilor cu cea a culegătorilor. Meritul acestui model reprezintă, totodată, și neajunsul său, pentru că specializarea contravine generalizării, adică faptul că nu se poate aplica *in extenso* la organizații mari care monitorizează evenimente, crize și conflicte de pe întreg globul, inclusiv fenomene transnaționale.

K. Wheaton propune și o variantă proprie de reprezentare a procesului de intelligence sub forma unor unde paralele și suprapuse parțial, dar prezentând și vârfuri succesive ca măsură a ponderii în efortul structurii de intelligence. Aceste unde reprezintă *modelarea mentală, culegerea, analiza și producția*, lipsind orice referire la diseminare sau utilizator.

Modelele care propun doar revizuirea ciclului clasic vizează fie includerea utilizatorului în model (Lisa Krizan, 1999 și Gregory Treverton, 2003), fie redenumirea culegerii prin termenul mai larg de „Acces” (David Omand, 2013), fie observă ciclul în reprezentare multistrat (Mark Lowenthal, 2005) sau detaliază foarte mult activitățile cunoscute (Rob Johnson, 2005).

Posibilă cale de depășire a dilemei

Majoritatea profesioniștilor din intelligence admit faptul că modelul ciclului informativ este „imperfect”, dar constituie încă cea mai bună descriere disponibilă pentru un proces complex și dinamic, dovedindu-și utilitatea pentru explicarea conceptelor generale ale activității de intelligence (Wheaton, 2011, p. 1). Oricum, „ciclul este o simplificare – posibil chiar o supra-simplificare – iar activitatea reală de intelligence trebuie să fie înțeleasă în termeni de o complexitate mult mai ridicată decât modelul „*ad-hoc*” (Agrell, 2009, p. 108) consacrat.

Între imperfecțiuni, K.Wheaton (2011, pp. 3 și 5) consideră că simplitatea este atât seducătoare, cât și înșelătoare, dar admite că durabilitatea continuă a modelului clasic și sugerează că inconsistențele sunt contrabalansate, întrucâtva, de simplitate. De altfel, simplitatea și firescul construcției modelului conceptual în discuție conferă generalitate, flexibilitate și soliditate paradigmei pe care sunt clădite toate arhitecturile informaționale și toate activitățile ce au ca obiect operarea cu informații. De aceea, susțin *adaptarea* ciclului de intelligence la realitățile actuale și nu renunțarea la acest concept, care oferă două caracteristici esențiale într-o formă concisă: prezintă etape logice de acțiune și reflectă caracterul ciclic, iterativ, al procesului de intelligence.

Veriga slabă a modelului, zona care pare susceptibilă a fi examinată cu prioritate, pare a fi cea a Diseminării, a finalizării sprijinului de intelligence.

De ce? Problematika perenă a distanței funcționale dintre structura de intelligence și factorii de decizie atrage atenția asupra poziționării întregului sistem informativ față de sistemul superior, care este sistemul decizional. Astfel, sprijinul informativ este plasat în interiorul unei alte funcții, cea proprie activității de *management al riscului*, fie că este vorba despre securitatea națională, impunerea legii sau business. Totodată, destinația practică a produselor de intelligence, anume integrarea informațiilor «acționabile» incluse în aceste produse în decizie și acțiune concretă a subliniază importanța relației funcționale dintre activitățile domeniului informativ și realitățile din mediul economic, de securitate națională sau al ordinii publice, după caz.

Interacțiunea dintre structura de intelligence și domeniul decizional se realizează prin două puncte ale modelului ciclului informativ, anume transmiterea cerințelor informative și a reacției beneficiarilor, respectiv diseminarea, adică realizarea sprijinului informativ.

Aceste două momente ale activității de intelligence sunt considerate cele mai delicate, mai problematice. Afirmția este justificată tocmai prin faptul că aceste «porți» reprezintă punctele de contact cu *sistemul decizional*, iar celelalte activități din ciclul informativ se desfășoară în interiorul structurii de intelligence, mai stabil reglementată. Activitățile interne ale oricărui sistem birocratic beneficiază de coerența unui sistem rutinat, autocorector și validat.

Cele două «porți» ale ciclului informativ care marchează intrarea – ieșirea informației din structura de intelligence materializează faptul că structura de intelligence este un *sistem deschis*. Astfel, modelul definește și fluxul informațional ce traversează atât structura de intelligence, cât și compartimente externe, ale beneficiarului. Ciclul informativ este prezentat în Figura nr. 2 într-o formă care scoate în evidență caracterul de sistem deschis al structurilor de intelligence.

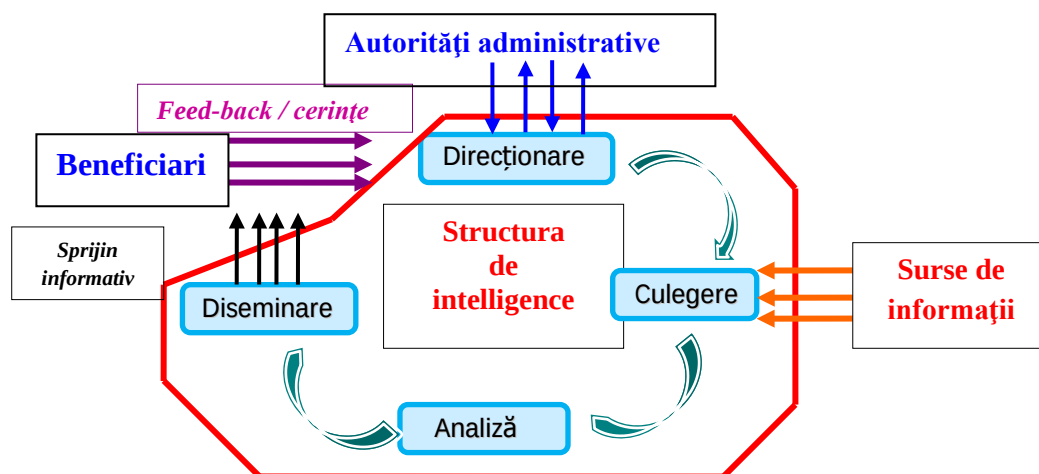

Figura nr. 2. Porțile de comunicare între structura de intelligence și exterior

Modelul din Figura nr. 2 prezintă și alte interacțiuni cu exteriorul: relațiile cu autoritățile ierarhice (în capacitate administrativă, nu ca beneficiari) și injectia de informații din mediul de securitate în fluxul informativ al structurii de intelligence. Acestea sprijină ideea de sistem deschis și interrelaționarea complexă din domeniul informațiilor de securitate, dar nu fac obiectul acestor pagini.

Studiile privind etapele clasice ale ciclului informativ nu elucidează destinul informațiilor după diseminarea produselor de intelligence către beneficiar, deși unele menționează vag *utilizatorul* sau *integrarea/consumul informațiilor* ca urmând *diseminării*, unele studii menționând chiar cuvântul *Acțiune*. Există studii privind distanța dintre analist și beneficiar, despre importanța reacției beneficiarului și despre acțiuni rezultate în urma sprijinului informativ. Nu a fost însă aprofundat transferul către beneficiar «dincolo de poarta regimentului», conținutul etapei denumite «*diseminare*» văzută ca *sprijin informativ*, nu ca livrare, și nici procesele parcurse de informație după transferul ei către factorul de decizie, inclusiv «chimia» reacției acestuia.

Referitor la diseminare, studiul sprijinului informativ ca proces de comunicare oferă concluzii semnificative privind raportul dintre structura de intelligence și beneficiarul muncii informative. Revederea acestui raport funcțional este relevantă în condițiile de presiune impuse

de Era informațională și de abordarea operării în rețea (prin considerarea de rețele de capacități distribuite). De altfel, în știința militară contemporană, „conceptul de Război bazat pe rețea (RBR) este construit în jurul noțiunii de diseminare a informațiilor și mijloacelor” (Dumitru și Roncea, 2005, p. 41). Rolul menționat pentru diseminare și formatul consacrat al ciclului informativ reflectă abordarea structurilor de intelligence ca sisteme închise, iar încheierea ciclului informativ cu etapa numită *Diseminare* denotă un blocaj de raționament și o viziune «regimentală» asupra domeniului intelligence. Aceste neajunsuri sunt cauzate de responsabilitățile instituționale ale serviciilor de informații conform doctrinelor dezvoltate în Era industrială și, mai ales, în cursul Războiului Rece. De altfel, „procesul de transportare a informațiilor de la producători la consumatori este standardizat în mare măsură. Comunitatea de intelligence a stabilit o «linie de producție» care acoperă tipurile de produse și beneficiarii pe care trebuie să îi deservească” (Lowenthal, 2005, p. 48). Cu această «furnizare de produse», datoria serviciului de informații a fost considerată îndeplinită.

Consider însă că modul de integrare a produselor de intelligence în *decizia* luată de beneficiar și în *acțiunea* desfășurată pe baza acestei decizii oferă concluzii importante asupra înseși structurii ciclului informativ, deschizând calea către optimizarea activității de intelligence ca domeniu de interes strategic pentru securitatea națională, dar și pentru celelalte domenii majore de aplicare, anume lumea afacerilor și impunerea legii.

Pe măsura creșterii intensității (fricțiunii clauswitziene a) confruntării – de ordin militar, economic sau de ordine publică – sprijinul informativ în condițiile operării cu capacități distribuite (în rețea) prezintă particularități care impun mutații semnificative nu numai asupra cerințelor de management al domeniului intelligence, ci chiar, din nou, asupra etapelor esențiale ale ciclului informativ.

Propunere de îmbunătățire a modelului clasic al ciclului de intelligence

Constatând că factorii de decizie politică joacă un rol semnificativ în toate etapele procesului de intelligence, iese în evidență necesitatea depășirii limitării ciclului informativ exclusiv la activități proprii structurilor de intelligence. Astfel, excluderea beneficiarilor din ciclul informativ apare ca o eroare conceptuală în condițiile tehnologiei moderne și ale amenințărilor neconvenționale. Totodată, considerând sprijinul de intelligence ca *proces de comunicare*, prezența destinatarului comunicării într-un model al procesului

este obligatorie, așa cum au argumentat savanții din Școala de la Palo Alto³. Aceștia au propus un *model psihosocial/interacționist* al procesului de comunicare, prezentat în Figura nr. 3, model ce include *determinanții psihologici* ai actorilor procesului de comunicare.

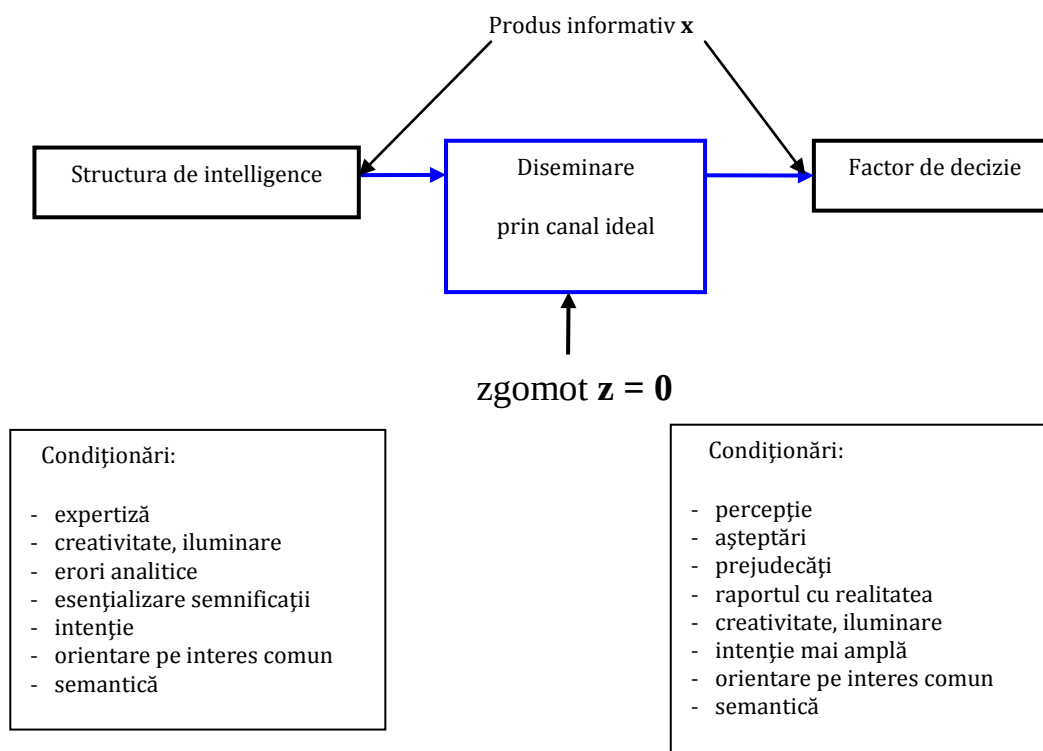

Figura nr. 3. Modelul procesului informațional în concepția interacționistă
(sursa Sălăvăstru, 2004, pp. 116-117)

Beneficiarul se distinge a fi declanșatorul deciziilor ce constituie înseși *obiectivele* sprijinite de activitatea de intelligence și este normal să fie inclus ca actor esențial participant în activitățile de intelligence, așa cum propune Greg

³ Grup de cercetători de diferite specialități (sociologi, lingviști, psihiatri, antropologi) reușiți în jurul lui Gregory Bateson. Din Școala de la Palo Alto (Stanford University) fac parte Donald Jackson, Paul Watzlawick, Janet Beavin, Edward Hall, Ray Birdwhistell, Erving Goffman, Margaret Mead, Virginia Satir, Jay Haley, John Weakland, Richard Fish ș.a.

Treverton. De asemenea, este firească o formă a ciclului informativ care să reflecte **rolurile actorilor esențiali**: *director - culegător - analist - beneficiar*.

Activitatea proprie factorului de decizie în raport cu produsele de intelligence poate fi definită ca *Valorificare* sau *utilizare*, care a mai fost propusă ca etapă a ciclului, dar nu a fost aprofundată conceptual. Pe baza funcțiilor definite în procesele de comunicare, susțin că *valorificarea* materializează realizarea a trei categorii funcționale ale sprijinului informativ: *construcția superiorității informative, avertizarea, integrarea în acțiune* (Mocanu, 2014). Aceste noțiuni propuse reflectă niveluri diferite de manifestare a fricțiunii clausewitziene, diferențierea impactului cantității de substanță acțională transferată prin produsele de intelligence, precum și paliere diferite de intensitate a criticalității, în abordarea teoriei complexității pentru mediul de securitate internațional, a celui economic sau de ordine publică.

Argumentele expuse conduc la concluzia că *valorificarea produselor de intelligence* prin integrarea lor în decizie și în acțiunea ce decurge din decizie *face parte, în mod firesc, din ciclul informativ*, după procedura de diseminare și încheie ciclul în mod logic, prin reacția beneficiarului, către etapa de direcționare. De asemenea, *Valorificarea* apare ca fiind sursa firească a activității de feed-back, ceea ce completează logica noii forme a ciclului de intelligence.

În noul model propus, prezentat în Figura nr. 4, *diseminarea apare ca o procedură care face legătura între două etape esențiale și nu o etapă propriu-zisă*, este conexiunea dintre Analiză și Valorificare, nu o etapă esențială a ciclului informativ.

La fel, transmiterea cerințelor, apoi, pe alt nivel al spiralei, reacția beneficiarului, sunt activități plasate între etapele esențiale de Valorificare și Direcționare.

Totodată, modelul propus permite și dezvoltări în elucidarea nivelurilor de bucle de reacție (analitică, de sistem și de fenomen) (Mocanu, 2014) și în studierea cerințelor de informații în funcție de tipul de valorificare a produselor informative. Reacția beneficiarului fiind tot o activitate ce se realizează printr-o poartă de interacțiune cu exteriorul, ea completează în mod natural ciclicitatea modelului.

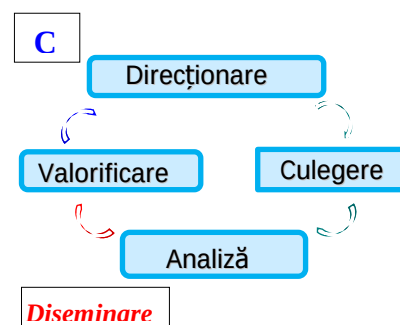

Figura nr. 4. Modelul propus pentru ciclul informativ

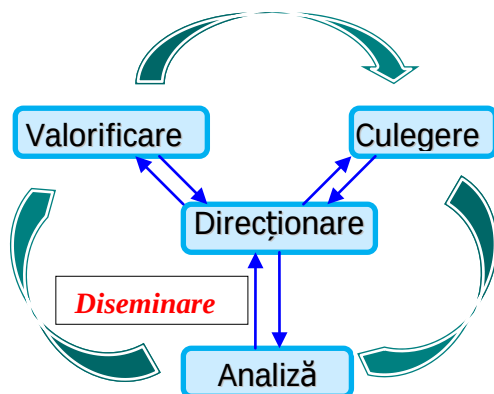

Figura nr. 5. Ciclu informativ cu direcționare centrală

Dezvoltări conceptuale ale modelului propus

Completarea modelului propus prin detalierea activităților este simplă. Interesantă este însă direcția de simplificare a modelului, pentru esențializare și generalizare. Pentru o simplificare și mai avansată, nu etapa de *valorificare* a produselor este prima susceptibilă a fi exclusă din buclă, ci, probabil, etapa de *direcționare*. Un argument este faptul că direcționarea nu este traversată de informație decât pentru validare în vederea diseminării. Însă, pentru faptul că direcționarea se aplică, prin activitatea de coordonare ierarhică, tuturor etapelor ciclului informativ, ea poate fi considerată ca element central al ciclului, conform modelului din Figura 5. Prin spițele ciclului, către cele trei etape rămase, acest model scoate în evidență legătura directă a Direcționării cu domeniile principale ale activității de intelligence, deci responsabilitatea de managementul separat al structurilor care realizează activitățile de culegere, analiză și valorificare.

Includerea etapei de *valorificare* ca etapă esențială a ciclului informativ oferă deschideri conceptuale pentru dezvoltări în managementul structurilor de intelligence în perspectiva optimizării sprijinului informativ. Prin considerarea *valorificării* ca etapă a ciclului informativ, structurile de intelligence pot modela sprijinul informativ în integralitatea sa, direcționat pe cele trei categorii funcționale identificate construcția superiorității informative (informarea, în general), avertizarea și integrarea în acțiune. Astfel, modelul nou propus pentru ciclul de intelligence poate fi completat

pentru a include activitățile de management specializat identificate: managementul culegerii (CCIRM⁴), managementul producției și *managementul valorificării produselor informative*. Ultima dintre acestea include, în mod firesc, tot ceea ce este legat de interacțiunea dintre sistemul de intelligence și sistemul managementului de risc. Această nouă activitate preia responsabilitățile referitoare la simpla diseminare, cooperarea și analiza reacțiilor de la beneficiari, dar aprofundează eficientizarea sprijinului informativ într-o *politică a valorificării produselor de intelligence*.

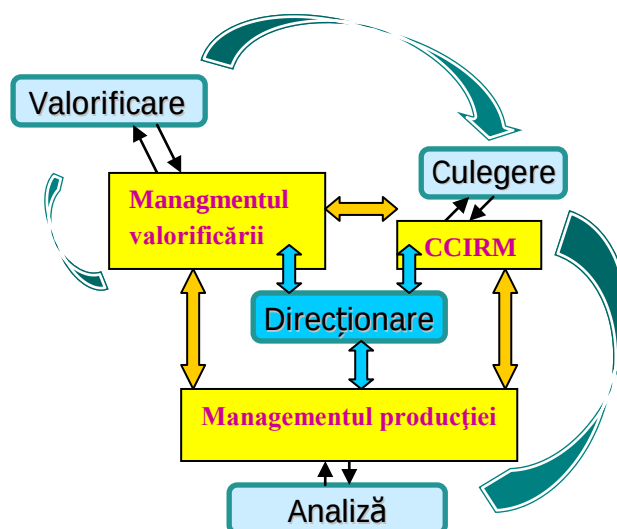

Figura nr. 6. Ciclul de intelligence cu management specializat

Activitățile de management corespunzătoare etapelor esențiale ale ciclului informativ pot fi reprezentate ca o coroană de cerc în jurul direcționării. În afară de direcționarea separată, modelul din Figura 6 sugerează proceduri de cooperare pe orizontală între compartimentele de management ale diferitelor domenii ale structurii de intelligence.

⁴ CCIRM (Collection Coordination and Intelligence Requirements Management) – Coordonarea culegerii și managementul cerințelor informative.

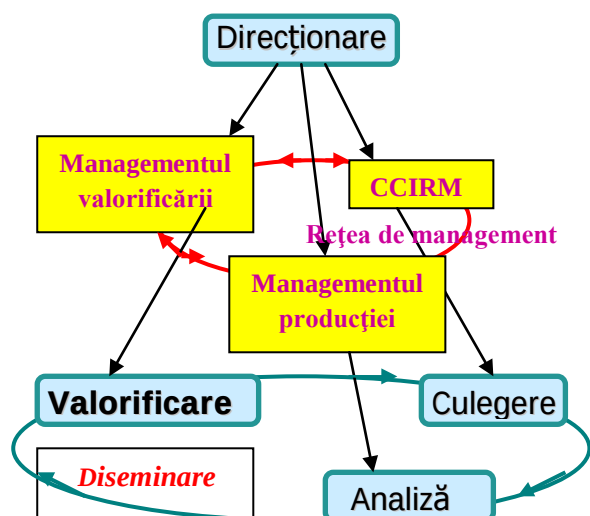

Figura nr. 7. Model conic al ciclului informativ

Modelul poate fi reprezentat și tridimensional (Figura nr. 7), ca un con cu bucla etapelor esențiale formând baza circulară, direcționarea în vârful conului, iar cele trei tipuri de management formând un cerc median. Această variantă sugerează mai bine dinamica în spirală a procesului de intelligence.

Concluzii

Studiul ciclului de intelligence și eforturile de identificare de noi soluții conceptuale, care servească mai bine adaptarea serviciilor de informații la realitățile curente, sunt în plină desfășurare. În variantele propuse în aceste pagini, noul model al ciclului de intelligence, care include Valorificarea ca etapă esențială în locul diseminării, deschide căi de optimizare a utilizării capacităților de intelligence și îmbunătățirea sprijinului informativ prin considerarea aspectelor de management al riscului în integritatea și complexitatea lor.

Referințe bibliografice:

1. Clark, Robert, (2009), *Intelligence Analysis: A Target Centric Approach*, Congressional Quarterly Press, Washington DC:.
2. Cristea, Dumitru, Ion Roceanu, (2005), *Războiul bazat pe rețea. Provocarea erei informaționale în spațiul de luptă*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București.

3. Lowenthal, Mark, (2005), *Intelligence. From Secrets to Policy*, CQ Press, Washington DC.
4. Marguin, Jean, (2001), *Tehnologia informației va schimba lumea?*, în *Puteri și influențe*, Editura Corint, București.
5. Mocanu, Mircea, (2014), *Intelligence de la rețele la decizie și acțiune*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București.
6. Pirolli, Peter, Card, Stuart, (2006), *The sensemaking process and leverage points for analyst technology as identified through cognitive task analysis*, PARC paper, accesibil la www.vadl.cc.gatech.edu/taxonomy/docInfo.
7. Sălăvăstru, Dorina, (2004), *Psihologia educației*, seria Collegium. Psihologie, Editura Polirom.
8. Treverton, Gregory, Agrell, Wilhelm (coord.), (2009), *National Intelligence Systems. Current Research and Future Prospects*, Cambridge University Press.
9. Wheaton, Kristan J., (2011), *Let's Kill The Intelligence Cycle*, accesibil la www.sourcesandmethods.blogspot.com/2012/03/part-13-whole-picture-lets-kill.html.